

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

SHARQ XALQLARI ADABIYOTI POETIKASI (TURK)

FANINING O'QUV DASTURI

- Bilim sohasi:** 100000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi: 120000 – Gumanitarfanlar
Mutaxassislik: 70230502 – Adabiyyotshunoslik (sharq tillari va tadqiqot yo'nalishlari)

Toshkent – 2021

M. Qodir
Yangi

7.	O'quv dasturi "Sharq mamlakatlari adabiyoti va qiyosiy adabiyotshunoslik" kafedrasida ishab chiqilgan va 2021 - yil "14" va "08" dari "1" -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan. O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2021 - yil "18" "08" dari "1" -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ul: Alimbekov A.K. – TDSHU "Sharq mamlakatlari adabiyoti va qiyosiy adabiyotshunoslik" kafedrasi dotsenti, f.f.n.
9.	Taqribchilar: D.Z.Muriddinova - Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, "Sharq mamlakatlari adabiyoti va qiyosiy adabiyotshunoslik" kafedrasи mudiri, f.f.d., dosent Tilavov A. - A.Navoiy nomidagi O'zbek tili va adabiyoti universiteti dotsenti, f.f.n.;

	<ul style="list-style-type: none"> • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • jamoa bo'lib ishlash.
VII. Kreditlarni olish uchun talablar:	
5.	Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganiyatotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshirilqlarni bajarish, yakuny nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
6.	<p>Axosiy adabiyottorlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adabiy tur va daurlar. Darslik. 3 tomlik. T.1., 2-T.: 1992. 2. Aristotel. Poetika. Qo'llanma. T., 2005. 3. Boboev T., Boboeva Z. Badiiy san'atlari. O'quv metodik qo'llanma. T., 2000. 4. Xodjaeva R., Qosimova G. Yapon adabiyotida zamonaqiy adabiy yo'nalishlar va oqimlar. O'quv qo'llanma. T., 2019. 239 b. 5. Quronov D. Adabiyotshunoslik asoslari. T., 2018 6. Umurov N. Adabiyot nazariyasi. Darslik. T., 2002 7. Quronov D. Adabiyot nazariyasi asoslari. T., 2018 <p>Qo'shimcha adabiyottorlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M. "Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq fatovonligining garovi" – T., "O'zbekiston" – 2017, 48 bet. 2. Mirziyoyev Sh.M. "Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan quramiz" – T., "O'zbekiston" – 2017, 488 bet. 3. Mirziyoyev Sh.M. "Tanzidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak" – T., "O'zbekiston" – 2017 4. Mirziyoyev Sh.M. "Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz" – T., "O'zbekiston" – 2016, 56 bet. 5. Amaneva B.P. Типи диалогических отношений между национальными литературами как предмет компаративистики / Знание понимание, умение. - М.2008 №4.- С.88-93

Fan/modul kodи	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar
SAP104	2021-2022	2	4
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Hafifadagi dars soattari	
Majburiy	O'zbek	4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat) Jami yuklama (soat)
2.	Sharq adabiyoti poetikasi (turk)	60	60 60 120

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – fanning mazmuni milliy badiiy adabiyot, uning qonuniyatlari, adabiyot nazarivasi, adabiyot qoidalari: janr, uning shakli va mazmун jihatlarining o'zaro munosabati, kompozisiya tiplari, sujet qurilishi va boshqa poetikaga oid barcha nazariy masalalani qamraydi. Poetika qoidalari bilish adabiyot haqida so'z yuritish, uni o'rganish, unga baho berish va umuman adabiyotshunos bo'lish huquqini berishni ta'minlovchi fandir. Sharq adabiyotida badiiyatshunoslik masalalari magistrantga adabiyot fanining asosi nimadan iborat ekanligi haqida to'liq ma'lumot berish bilan bir qatorda har bir sharq adabiyotining o'ziga hos qonuniyatlari, bu qonuniyatlarning shakllanishiha sabab bo'igan omillar va ularning tarixiy rivojlanishiha yuz bergan tashqi ta'sir masalalarni ham o'z ichiga qamrab oladi.

Fanning vazifasi – magistrantlarga o'rganilayotgan mamlakat adabiyoti poetikasi, adabiyot nazarivasi fanlarda o'rganilayotgan milliy badiiy adabiyotning o'ziga xos xususiyatlari, uning rivojlanish qonuniyatlari va xarakteri, metodlari, janrlar, poetikani tashkil qiladigan asarning badiiy tili, uslubi, turli badiiy – tasviriy va ifodaviy vositalari to'g'risida bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruba mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Poetikaning asosiy tushunchasi.

Tarixiy ocherk. Poetika tushunchasining mazmun-mohiyati. Badiiy matn tuzilishi va badiiy adabiyot tili haqidagi fan. Tariixiy poetika.

2-mavzu. San'at xususiyatlari

San'at – inson ma'naviy madaniyati va ong oqimi turi sifatida. San'at – tabiatiga taqlid. Hayotni obrazlarda ifodalash. Obrazlar turi. San'at turlari va uning o'ziga xosliklari.

II.II. Badiiy va tarixiy turk nazmi: Jaloliddin Rumiy, Yunus Emro,

M. Boqiy qaraschlari

	<p>An'analiv y qarashlar va Yevropa tafsirida shakllangan yangi adabiy nazariya. She'riy shakllar.</p> <p>4-mavzu. Yangi turk nasri. Janriy o'zgarishlar. Yevropalashuv jarayoni. Milliy madaniyatni takomillashtirish uchun kurash. Didaktik nasr. Mafrikatparvarlik davrinining yetakchi mavzulari.</p> <p>5-mavzu. Turk kichik nasri Hikoyada obrazlar tizimi va syujet-kompozisiya poetikaning o'ziga xos xususiyati sifatida. Turk epik janri turlari. Zamonaiv nasning o'ziga xos xususiyatlari. Asarlar mavzuning o'zgarishi. Yangi nasning o'ziga xosliklari.</p> <p>6-mavzu. Tanzimot davri turk adabiyoti poetikasi (1860-1895-yillar) Vatan va vatan istiqoli uchun kurashga yo'g'rilgan she'riyat poetikasi. Shoirlar ideal darajasi. Ijod tabiat murakkabliklari.</p> <p>7-mavzu. 1900-1920-yillar: mafkuraviy kurash Adabiyot o'tasidagi munozarali masalar. Hikoya janurining uslubiy xilmaligi. Adabiy guruhlar.</p> <p>8-mavzu. 1930-1940-yillar-turk nasri poetikasi Faol kurashchi-qahramonlar yangi obrazi turlari. Mustaqillik haqida munozarali masalar. Millat muammolarining chuqurlashuvi.</p> <p>9-mavzu. O'rta asrlar turk nazmi poetikasi Adabiy jarayonlardagi janriy rang- banglik. Devon adabiyotining o'ziga xos xususiyatlari.</p> <p>10-mavzu. Turk she'riyati janrlar evolyusiyasi Ruboiy, g'azal, qasida, doston janrlarining o'ziga xos xususiyatlari.</p> <p>11-mavzu. Tanzimot she'riyati tuzilishida yangi shakllar 1860- 1895yillar sheriyyatida ijtimoiy yo'nalish. G'arbchilikning adabiy o'ziga xosliklari.</p> <p>12-mavzu. Ma'rifa parvarlik davri turk nazmi poetika Til sofigi uchun kurash. "Adabiyot adabiyot uchun", "Sarvati fununchi"lar</p> <p>13-mavzu. Turk milliy adabiyot estetikasi Umar Sayfiddin, Xolida Adib, R.G Guntekin ijodi.</p> <p>14-mavzu. Turk romanchilikning milliy xususiyatlari Sabohiddin Ali, ijodi. Turk qishloq nasri. Adabiyotdagi g'oyaviy kurashlar.</p> <p>15-mavzu. 1960-yillar turk nasri poetikasi Yashar Kamol, O'rxon Kamol, Samim Ko'jago'z asrlari poetikasi.</p> <p>17-mavzu. 1970-yillar turk nazmi poetikasi Nozim Hikmat, F.X. Dog'larja she'riyati poetikasi</p> <p>18-mavzu. 1980-yillar nasrinining o'ziga xosliklari Aziz Nesin satirasi. O'rxon Pamuk asarlari poetikasi.II. Amaliy</p>
--	--

	<p>mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> Hikoyalar tuzilishining kompozision xususiyatlari va syujet rivoji dinamikasi (U. Sayfiddin, S. Ali hikoyalari) R. GN. Guntekin romanlarida ijtimoiy-axloqiy kolliziya Yashar Kamol romanlarida obrazlar tizimi va badiiy konflikt xususiyatlari Turk hikoyachiitigida obrazlar tizimi. Hikoyalarda burch va baxt, matnaviy muammolar Turk she'riyatida janriy xususiyatlari. Turk romanchilikida ijtimoiy muammolar. Turk modernizmi. Turk dramaturgiyasi. <p>IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun tavsya etiladigan mavzular:</p> <ol style="list-style-type: none"> Turk she'riyati badiyati. Badiy san'atlar. Turk romanchilikgi badiyati. Obrazlar tizimi. Tanzimot davri adabiyotining asosiy g'oyasi. XX asr turk she'riyati o'ziga xos xususiyatlari. XX asr turk narining o'ziga xos xususiyatlari. Turk modern adabiyoti. <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayorlash va uni taqdimot qilish tavsya etiladi.</p> <p>V. Fan o'qtitishining natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida magistr:</p> <ul style="list-style-type: none"> - qiyosiy adabiyotshunoslik - fani bilan tanishtirish, ularni badiiy asar bilan ishlashga, undagi nazariy masalar <i>tasavvurga ega bo'lishi;</i> iyyosiy-chogishtirma tahsil qonuniyatlarini <i>bilishi va ulardan soydalana olishi;</i> • o'zaro adabiy jarayon shakllari, o'zaro adabiy ta'sir va adabiy aloqalar shakllarini o'rganish va Sharq ba G'apb: madaniyatlar dialogini o'rganishda <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.</i> <p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrash, tezkor savol-javoblar);
--	--